

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ปัญหาที่จะทำการวิจัย (Statement of the Problem)

๑.๑.๑ สภาพของปัญหา

ข้อที่มักจะถูกกล่าวอ้างถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางด้านการเมืองอยู่เสมอ ทั้งก่อนหน้าและภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงก่อน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ก็คือ การที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั้งในเรื่องรูปแบบและกระบวนการทางการเมืองการปกครอง^๑ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีปัญหาในเรื่อง การขาดการศึกษาทางการเมืองและความเข้าใจทางการเมืองของประชาชน^๒ ประชาชน ส่วนใหญ่มักจะไม่เข้าใจถึงคุณค่าของการเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองของประเทศ^๓

^๑ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, การปฏิวัติ พ.ศ. ๒๔๗๕ กับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต เสนอต่อแผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๓, หน้า ๑๓๖.

^๒ กมล สมวิเชียร, พัฒนาการเมืองไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓), หน้า ๘, และกมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๑๖), หน้า ๒๔.

^๓ กระมล ทองธรรมชาติ, "ปัญหาการเมืองของประเทศไทยที่กำลังพัฒนา," ใน อมรรักษ์าสัตย์ และชัตติยา วรรณสูตร (บรรณาธิการ), ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรและการซื้อแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๑๕), หน้า ๔๒.

ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครอง เป็นเหตุในสิทธิและหน้าที่ของตน^๔ ปัญหาดังกล่าวนี้อาจจะเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญคือ ประการแรก วัฒนธรรมการเมืองของประชาชนเป็นแบบเก่า^๕ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความกระตือรือร้นหรือสนใจทางการเมือง^๖ ไม่คืนรนต่อสู้และไม่เอาใจใส่ต่อการเมืองของชาติถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของชนชั้นปกครอง^๗ คือ ข้าราชการทั้งทหารและพลเรือนไม่ใช่เรื่องของชาวบ้านที่จะไปเกี่ยวข้อง และยิ่งกว่านั้น กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization Process) มิได้มีบทบาทช่วยให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรู้สึกความรอบรู้และการแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง^๘ ระบบการศึกษาก็บกพร่อง การจัดการศึกษามีได้เป็นไปอย่างทั่วถึง ประชาชนยังคงอยการศึกษาอยู่มาก ปรัชญาและนโยบายการศึกษาโดยเฉพาะการให้การศึกษาด้านการเมืองมิได้มุ่งให้การศึกษารอบร้อมเพื่อการเรียนรู้ทาง

^๔ สุขุม นวลสกุล, "สังเขปการปกครองไทย," ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาอาสาสมัครแห่งประเทศไทย, รายงานประเมินผลโครงการพัฒนาเยาวชนในระบบประชาธิปไตยฉบับที่ ๔ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต, ๒๕๑๘), หน้า ๒๘๘.

^๕ Thinapan Nakata, The Problem of Democracy in Thailand ; A Study of Political Culture and Socialization of College Students (Bangkok : Praepittaya International, 1975), p. 25.

^๖ Wendell Blanchard, et al., Thailand : Its People, Its Society, Its Culture (New Haven : Human Relations Area Files, Inc., 1958), p. 493.

^๗ David A. Wilson, Politics in Thailand (Ithaca : Cornell University Press, 1966), pp. 57-59.

^๘ Thinapan, op.cit., p. 64; และคณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๓๗.

การเมือง^๘ การศึกษาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพทางการเมืองยังเข้าไม่ถึงจิตใจของประชาชน
ส่วนมาก^{๑๐} ยิ่งกว่านั้นเนื้อหาของวิชาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเมืองก็มีอยู่น้อย^{๑๑} และ
ขัดกับสภาพความเป็นจริงทางการเมืองในแต่ละยุคสมัย^{๑๒} ทำให้ผู้รับการศึกษามีความรู้
ทางการเมืองจำกัดและสับสน องค์การทางการเมืองก็ไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะเป็นหลักในการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเมืองและพัฒนาการเมือง^{๑๓} กลุ่มผลประโยชน์^{๑๔} พรรค

^๘ ไพบูลย์ ช่างเรียน, ลักษณะสังคมและการปกครองของไทย (พระนคร : บริษัท
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๑๔), หน้า ๘๓.

^{๑๐} เส็นีย์ ปราโมช, ม.ร.ว., "หัวข้อสัมมนาทางการเมือง," ชุมนุมวรรณคดี
ทางการเมือง, (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิชการพิมพ์, ๒๕๑๑), หน้า ๒๔๓.

^{๑๑} สมบูรณ์ อานิกวงศ์ชัย, "การปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยแก่เด็กนักเรียน,"
รัฐศาสตร์นิเทศ ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม, ๒๕๑๖), หน้า ๓๔-๓๗.

^{๑๒} สุจิต บุญบงการ, "บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาการเมือง," ใน อาจารย์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชุมนุมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสวันครบรอบหกสิบปีของศาสตราจารย์เกษม อดุยานิน (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๑๓), หน้า ๑๘.

^{๑๓} ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, "บทบาทของทหารกับการพัฒนาการเมือง," ใน กระมล
ทองธรรมชาติ (รวบรวม), การเมืองและการปกครอง (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคม
ศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓), หน้า ๒๑๖.

^{๑๔} ปราชญา กล้าเจริญ, "สภาพความเป็นประชาธิปไตย," ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช
และคณะ, สัปดาห์การเมือง (พระนคร : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๑๔), หน้า
๒๔๘-๕๑ ; ไพบูลย์ ช่างเรียน, เรื่องเดิม, หน้า ๘๕-๘๖ ; กระมล ทองธรรมชาติ, เรื่อง
เดิม, หน้า ๔๓-๔๕, และ Thinapan, op.cit., pp. 66-68.

การเมือง^{๑๕} สื่อมวลชน^{๑๖} และสถาบันการเมืองอื่น ๆ ที่สำคัญ เป็นต้นว่าสมาคมแห่ง
 ราชการได้ร่วมกันทำหน้าที่ให้ความรู้และความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชนไม่^{๑๗} ใน
 ประการสุดท้าย ประชาชนขาดการเรียนรู้ทางการเมืองในคณประสมการณ์ทางการเมือง^{๑๘}
 สภาพทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของ
 ประชาชน กล่าวคือ ประเทศไทยต้องประสบกับการชะงักงันทางการเมืองอันเนื่องมาจากการ
 มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยครั้ง^{๑๙} ทำให้ประชาชนอยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการเป็นเวลานาน
 ประชาชนส่วนใหญ่จึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นปกครองให้มีส่วนร่วมกับการเมือง

^{๑๕} ปราชญ์ กล้ามัจจุ, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๑-๕๒; ไพฑูรย์ ช่างเขียน,
 เรื่องเดิม, หน้า ๕๐-๕๓, และ กระมล ทองธรรมชาติ, เรื่องเดิม, หน้า ๕๕-๕๗.

^{๑๖} Jame N. Mosel, "Communication Patterns and Political Sociali-
 zation in Transitional Thailand," in Lucian W. Pye (ed.), Communica-
 tions and Political Development (Princeton: Princeton University
 Press, 1963), pp. 184-228; ปรีชญู ปานทอง, "วัฒนธรรมทางการเมืองกับการ
 พัฒนาประชาธิปไตย," รัฐศาสตร์นิเทศ, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม, ๒๕๑๖),
 หน้า ๒๕, และ กมล สมิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย, เรื่องเดิม, หน้า ๑๐๔-๑๕.

^{๑๗} คณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕๘.

^{๑๘} สัจจิต บุญงการ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕-๒๐.

^{๑๙} ณรงค์ พรพิริยะกุลชัย, ประเทศไทยกับการพัฒนาการเมือง (กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๑๗), หน้า ๘๓.

โดยสม่ำเสมอ^{๒๐} ในระดับท้องถิ่นแม้จะมีการจัดการปกครองท้องถิ่นขึ้น แต่ประชาชนมิได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเพราะข้าราชการเข้าไปดำเนินการปกครองเสียเอง^{๒๑} จากสภาพการเมืองดังกล่าวทำให้สังคมถูกควบคุม ประชาชนอยู่ในภาวะหวาดกลัวไม่กล้าแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐบาล^{๒๒} ส่วนทางคานเศรษฐกิจผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจไม่ได้เปลี่ยนแปลงสภาพของกระบวนการทางการเมืองของประเทศ ไม่ได้สร้างความสนใจแก่ประชาชนในชนบทและชักจูงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองของประเทศ^{๒๓} และไม่ได้เป็นเครื่องช่วยในการเผยแพร่ส่งเสริมความรู้ในทางการเมืองให้แก่ประชาชนเลย^{๒๔}

^{๒๐} วิชัย สุวรรณรัตน์, "การปฏิวัติรัฐประหารและกบฏภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕," ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช และคณะ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๒๗ และ คณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓.

^{๒๑} ชูบ กาญจนประกร, "อุดมคติและการดำเนินการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย," บทความและรายงานสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ๑๓ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๐๔ (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๕), หน้า ๘ - ๙.

^{๒๒} ปราชญา กล้าผจญ, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕๗ - ๕๘.

^{๒๓} ปราชญา กล้าผจญ, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕๔ ; ไพบูลย์ ช่างเรียน, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕ ; และ กระมล ทองธรรมชาติ, เรื่องเดิม, หน้า ๕๐.

^{๒๔} ไพบูลย์ ช่างเรียน, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

จากปัญหาของการขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนดังกล่าว กลับวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายคน และพบว่าในหมู่ประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะพวกเยาวชนทั้งในเมืองและในชนบทยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อสาระทางการเมืองอยู่มาก จึงจะพิจารณาได้จากผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้ :

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในหมู่ประชาชนทั่วไป :

จากการวิจัยของ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ^{๒๕} ในปี ๒๕๑๑ พบว่าคนไทยจำนวนมากมีความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญค่อนข้างน้อย

ในปี ๒๕๑๑ - ๑๒ ดร. สมชัย รัถวิจิตร^{๒๖} ก็พบในการวิจัยว่าชาวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดนครพนม) ทั้งที่เป็นผู้นำและผู้ที่มีได้เป็นผู้นำเกือบทุกคนไม่มีความรู้และไม่สนใจการเมือง ไม่มีความรู้ว่าประชาธิปไตยที่แท้จริงคืออะไร ไม่เข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ ทางการเมือง

จากการวิจัยของ อำพล สิงห์โกวินท์ และ สวัสดิ์ กฤตรัชตนันต์^{๒๗} ในปี ๒๕๑๓ ผลปรากฏว่าประชาชนในอำเภอห่มรัตน จังหวัดร้อยเอ็ด และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีความรู้ความเข้าใจในสถาบันการเมืองและบุคคลสำคัญทางการเมืองอยู่น้อย

^{๒๕} กระมล ทองธรรมชาติ, ทัศนะของคนไทยต่อการเมือง, รายงานการวิจัย (เอกสารโรเนียว), หน้า ๑, ๑๘.

^{๒๖} สมชัย รัถวิจิตร, ความเป็นผู้นำในหมู่บ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร, ๒๕๑๔), หน้า (๑๘) - (๓๐), ๑๕๓ - ๒๕.

^{๒๗} อำพล สิงห์โกวินท์ และ สวัสดิ์ กฤตรัชตนันต์, ความตื่นตัวทางการเมืองกับการสื่อสาร, รายงานการวิจัย (เอกสารโรเนียว), ๒๕๑๖, หน้า ๒๕ - ๓๐, ๖๔.

ในการวิจัยของคณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์^{๒๘} ปี ๒๕๑๕ สรุปได้ว่า ในด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับระบอบการเมืองและการปกครองของไทยมีลักษณะ เพียงแค่ว่าอย่างผิวเผินตามที่เรียกขานกันเท่านั้น หากได้มีความเข้าใจในเนื้อหาหรือสาระสำคัญของการปกครองหรือกลไกต่าง ๆ อันเป็นเหตุช่วยให้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับค้ำโดยตรงไม่

และจากการวิจัยของ ประสิทธิ์ พรรณพิสุทธิ์^{๒๙} ก็ได้พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตสุขาภิบาลพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของตน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปกครอง ตลอดจนการปกครองท้องถิ่นและรูปสุขาภิบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการเมืองที่ผูกพันและใกล้ชิดกับตนที่สุดก็ยังไม่มีความเข้าใจแต่อย่างใด

สำหรับผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของเยาวชนพอประมวลได้ดังนี้ :

จากผลการวิจัยปรากฏว่า เยาวชนในเมือง เฉพาะนิสิตนักศึกษาซึ่งถือเป็นพวกที่มีการศึกษาในระดับสูง ในการวิจัยของ สำเนา ขจรศิลป์^{๓๐} ปี ๒๕๑๔ พบว่านิสิต

^{๒๘} คณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๗๘, ๘๑, ๘๒ - ๘๓, ๑๕๘.

^{๒๙} ประสิทธิ์ พรรณพิสุทธิ์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองแบบสุขาภิบาล : ศึกษาจากกรณีสุขาภิบาลพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทมหาวิทยาลัยสุโขทัย, ๒๕๑๓, หน้า ๑๐๒ - ๑๐๘.

^{๓๐} สำเนา ขจรศิลป์, ทัศนคติของนิสิตชั้นปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อการเมือง, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทมหาวิทยาลัยสุโขทัย, ๒๕๑๔, หน้า ๓๗.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเข้าใจต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก และจากการวิจัยของ วงษ์ เลิศไพศาล ^{๓๑} ในปีเดียวกันก็พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนไม่สูงนัก เหตุหนึ่งเพราะนิสิตไม่มีความกระตือรือร้นทางการเมืองเพียงพอและยังขาดความเชื่อมั่นในตนเองต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ส่งสัมพันธ์ ^{๓๒} ปี ๒๕๑๖ พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความรู้ทางการเมืองการปกครองในระดับปานกลางและค่อนข้างดี

ส่วนเยาวชนในชนบท จากการวิจัยของ ดร.สมชัย รัถวิจิตร ^{๓๓} ในปี ๒๕๑๐-๑๑ พบว่าเยาวชนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดนครพนม) โดยทั่วไปยังมีความเข้าใจกลุ่มเครือ เข้าใจผิดหรือไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับสถาบันการเมืองและรัฐบาลอยู่มาก ยังขาดความรู้ความเข้าใจซึ่งในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย เยาวชนส่วนใหญ่ไม่รู้อำนาจรัฐธรรมนูญคืออะไร ไม่เข้าใจความสำคัญและไม่สามารถจดจำชื่อพรรคการเมืองได้

^{๓๑} วงษ์ เลิศไพศาล, วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่สุภทัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทบัณฑิตศึกษา เสนอแผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๗, หน้า ๕๒ - ๕๘.

^{๓๒} สมศักดิ์ ส่งสัมพันธ์, นิสิตนักศึกษากับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทบัณฑิตศึกษา เสนอต่อแผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๘, หน้า ๑๐๓, ๑๐๖ - ๑๘.

^{๓๓} สมชัย รัถวิจิตร, การศึกษาพิจารณาเยาวชนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร, ๒๕๑๔), หน้า (๑๒), ๑๔๑ - ๑๕.

และในการวิจัยของ ดร.บรรพต วีระสัย^{๓๔} ในปี ๒๕๑๓-๑๔ ผลปรากฏว่า เยาวชนในภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน) ทั้งในเมืองและชนบทส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจทางการเมือง และยังรู้จักบุคคลสำคัญทางการเมืองทั้งไทยและต่างประเทศไม่มากนัก

จากหลักฐานทั้งเอกสารและผลการวิจัยข้างต้นยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าสภาพก่อนวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง แม้ว่าสืบขึ้นมานี้จะได้มีโครงการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนและเยาวชนก็ตาม แต่ก็ได้ดำเนินการอย่างกว้างขวางและมีลักษณะเป็นการทำเฉพาะกลุ่มบุคคลมากกว่า^{๓๕} ดังนั้นสภาพปัญหาดังกล่าวจึงน่าจะปรากฏอยู่ในปัจจุบัน แต่ก็น่าจะเบาบางลงบ้างคือประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองมากขึ้น เพราะภายหลังจากวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองขึ้นมาก ประกอบกับทางรัฐบาลโดยศูนย์ส่งเสริมการเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยของรัฐ และกลุ่มนิสิตนักศึกษา เช่น ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ได้ทำการเผยแพร่ความรู้ทางด้านการเมืองและการปกครองมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า

^{๓๔} บรรพต วีระสัย, "ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนไทย," รัฐศาสตร์นิเทศ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน, ๒๕๑๓), หน้า ๖, ๘-๑๓, ๒๒, ๒๔.

^{๓๕} พิจารณาได้จากโครงการพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของกระทรวงมหาดไทย ที่มีรูปแบบเฉพาะคณะกรรมการตำบล โปรชญ ไสว ศรีเมฆรัตน์, "การพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย," วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม, ๒๕๑๓), หน้า ๕๕ - ๗๓, และโครงการพัฒนาเยาวชนไทยในระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มนิสิตนักศึกษาศาสนาสมัครแห่งประเทศไทย โปรชญ ไสว กลุ่มนิสิตนักศึกษาศาสนาสมัครแห่งประเทศไทย, รายงานประเมินผลโครงการพัฒนาเยาวชนไทยในระบอบประชาธิปไตย ฉบับที่ ๔ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต, ๒๕๑๔), หน้า ๖ - ๘๖.

ยังคงพบปัญหาประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองและการเลือกตั้ง พวกเขาไม่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ทำให้ขาดความสำนึกและความรับผิดชอบทางการเมือง^{๓๖} พวกเขายังไม่รู้จักการเมืองระบอบประชาธิปไตยอยู่เช่นเคย^{๓๗}

กล่าวเฉพาะเยาวชน ได้เกิดกรณีโต้แย้งกันระหว่างสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๗ วาระที่ ๒ ว่าควรจะขยายสิทธิเลือกตั้งให้เยาวชนอายุ ๑๘ ปีมีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยหรือไม่ ผลปรากฏว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เห็นควรด้วยโดยอ้างเหตุผลว่า เยาวชนวัย ๑๘ ปียังมีความรับผิดชอบทางการเมืองไม่เพียงพอเพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่มากจึงไม่สามารถตัดสินใจใช้สิทธิได้โดยอิสระ^{๓๘} และจากการวิจัยภายหลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ โดยกรมพัฒนาชุมชน^{๓๙} ก็ยืนยันว่า แม้เยาวชนใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความตื่นตัวและให้ความสนใจในเหตุการณ์บ้านเมืองมากกว่าแต่ก่อน แต่ก็ยังไม่เข้าใจในเรื่องราวหรือความหมาย

^{๓๖} ศูนย์ส่งเสริมการเผยแพร่ประชาธิปไตย ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, สรุปรายงานการสัมมนาอาจารย์ นักศึกษา อาสาสมัคร โครงการกลับสู่ชุมชน ๒ - ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๗ ณ สถานพักฟื้น กรมตำรวจ อ.บางละมุง ชลบุรี, เล่มที่ ๑ (ไม่ปรากฏสถานที่, โรงพิมพ์, และปีที่พิมพ์), หน้า ๗.

^{๓๗} หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, ฉบับวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๗.

^{๓๘} สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ชุดที่ ๒) ครั้งที่ ๖๓ วันเสาร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๑๗ (เอกสารโรเนียว), หน้า ๒๘-๕๕ และพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้อีกใน ประชาชาติรายสัปดาห์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔๖ (๓ ตุลาคม, ๒๕๑๗), หน้า ๗-๑๐, ฉบับที่ ๔๗ (๑๐ ตุลาคม, ๒๕๑๗), หน้า ๘-๙, ๒๐-๒๔.

^{๓๙} กรมพัฒนาชุมชน, รายงานการศึกษาทัศนคติของเยาวชนในเขต ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๘), หน้า ๔๓.

ของการเมืองการปกครอง

๑.๑.๒ ความสำคัญของการศึกษารัฐ

คิงที่ Aristotle กล่าวว่า "มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง" การเมืองจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน ประชาชนมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการเมืองของประเทศ ต้องคอยสนใจติดตามข่าวสารการเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองอย่างถูกต้อง^{๕๐} ยิ่งในประเทศที่จะถือว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักของการปกครองอย่างแน่แท้แล้ว ประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ทางการเมืองอย่างถูกต้องพอเพียงต่อการตัดสินใจเข้าร่วมในกระบวนการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นยิ่งขึ้น

แต่ในอดีต คนไทยเราส่วนใหญ่ยังขาดการเรียนรู้ทางการเมือง ไม่เข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง รวมทั้งยังขาดความสำนึกในบทบาทหน้าที่ทางการเมืองของตนอีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองไทยอย่างยิ่ง

โดยที่เยาวชนเป็นทรัพยากรและพลังที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม^{๕๑} รวมทั้งยังเป็นพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองอีกด้วย ทั้งนี้เห็นประจักษ์แล้วจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๒ และความสำคัญของเยาวชนที่สังเกตได้ง่าย ๆ จากการพิจารณาสถิติจำนวนประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ มีจำนวนกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ ๖๓ ของประชากรไทยทั้งสิ้น (๕๒.๒ ล้านคน) เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี และ

^{๕๐} สำเนา ขจรศิลป์, เรื่องเกม, หน้า ๖ - ๗.

^{๕๑} สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ, นโยบายเยาวชนแห่งชาติ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๗), หน้า ๑.

กว่าร้อยละ ๘๕ เป็นเยาวชนในชนบท ^{๔๒} ปัญหาของ เยาวชนในชนบทจึงเป็นปัญหาของ ประเทศ ยิ่งในขณะนี้ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง อยู่มาก จึง อาจถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากที่จะ ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นในส่วนที่ เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ของเยาวชนชนบท โดยเฉพาะเยาวชนในระดับผู้นำ เพราะถ้า ผู้นำเยาวชนชนบทไม่มีความเข้าใจในเรื่องการเมือง และไม่เข้าใจในฐานะและบทบาท ของตนเองต่อสังคมเพียงพอแล้ว ก็ย่อมหวัง ได้ยากว่าการพัฒนาประเทศจะประสบความสำเร็จได้ เพราะ "อนาคตของ เยาวชนคืออนาคตของชาติ" ^{๔๓}

๑.๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

สาเหตุที่การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นกรวิจัยแบบ Pure Research จึง มุ่งหวังต่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น โดยคาดว่าจะได้ประโยชน์จากการศึกษาวิจัย ดังนี้:

๑.๑.๓.๑ จะเป็นเอกสารทางวิชาการที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางด้านความ คิดเห็นทางการเมืองเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้นำเยาวชน ชนบท

๑.๑.๓.๒ จะเป็นแนวทางให้ทราบว่าผู้นำเยาวชนชนบทซึ่งจะกลายเป็นผู้ มีบทบาทอันสำคัญในการเมืองระดับท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความสำนึกในฐานะและบทบาทของตัว เองต่อสังคม มากน้อยแค่ไหน เพียงใด

^{๔๒} ปรศพิจารณาสติติเกี่ยวกับเยาวชนโดยละเอียดใน สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ, ข้อเท็จจริงและตัวเลขที่สำคัญเกี่ยวกับเยาวชนของประเทศไทย (ไม่ปรากฏสถานที่และโรงพิมพ์, ๒๕๑๓).

^{๔๓} ศิลปชัย สิรินาม, คำขวัญที่ระลึกวันเกิดศูนย์พักผ่อนหย่อนใจของเยาวชนอำเภอ ปทุมวัน พระนคร, ๒๕ กันยายน ๒๕๐๘ (พระนคร : ไทยมิตรการพิมพ์, ๒๕๐๘) อ้างใน คำรี บุรณะนนท์, การบริหารศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญา มหาบัณฑิต เสนอต่อแผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๘, หน้า ๓.

๑.๑.๓.๓ จะเป็นเครื่องช่วยชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของการพัฒนาการเมืองไทยในแง่พฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนไทย

๑.๑.๔ วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาวิจัยถึงความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้เฝ้าเยาวชนชนบทอย่างมีระเบียบวิธี โดยอาศัยทฤษฎีและแนวความคิดเป็นเครื่องนำทางมาก่อนเลย ประกอบทั้งเยาวชนชนบทเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อชาติทั้งกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงได้หยิบยกปัญหาขึ้นมามีวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ :

๑.๑.๔.๑ เพื่อต้องการทราบว่าผู้นำเยาวชนชนบทมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันทางการเมืองโดยทั่วไป (System as a general object) ในเรื่องตัวแทนของประชาชนหรือตัวแทนของรัฐ (Input objects) ในเรื่องกฎหมายหรือนโยบายของประเทศ (Output objects) และในเรื่องฐานะและบทบาทของตัวเอง (Self as an object) หรือไม่ ประการใด

๑.๑.๔.๒ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้นำเยาวชนชนบทมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากหรือน้อย เหมือนกันหรือต่างกัน โดยจะพิจารณาดังภูมิหลังต่าง ๆ ของเยาวชน เป็นต้นว่า เพศ และระดับการศึกษา เพื่อที่จะแสดงในการพิสูจน์สมมติฐานว่าผู้นำเยาวชนชนบทชายจะมีความรู้ความเข้าใจใน Political object ทั้ง ๔ ประการดังกล่าวมากกว่าผู้นำเยาวชนชนบทหญิง และสมมติฐานที่ว่าผู้นำเยาวชนชนบทจะมีความรู้ความเข้าใจใน Political Object ๔ ประการมากขึ้นเมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้นจริงหรือไม่ ประการใด

๑.๑.๕ ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ประชากร : ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ เยาวชนโสดอายุระหว่าง ๑๖ - ๒๕ ปี ซึ่งอยู่นอกโรงเรียนและอยู่ในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉพาะจังหวัดขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดอุบลราชธานี ในการศึกษาวิจัย

เรื่องนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะผู้นำเยาวชนอาสาที่เข้าฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของสำนักงานส่งเสริมเยาวชน (สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ กรม - ส.ย.ช. ปัจจุบันยุบไปสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) กระทรวงศึกษาธิการ ตามลำดับดังนี้ :-

จังหวัดขอนแก่นฝึกอบรม ระหว่างวันที่ ๒๐ เมษายน - ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๘

จังหวัดร้อยเอ็ดฝึกอบรม ระหว่างวันที่ ๗ - ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘

จังหวัดอุบลราชธานีฝึกอบรม ระหว่างวันที่ ๒๕ มิถุนายน - ๙ กรกฎาคม ๒๕๑๘

เหตุผลที่เลือกประชากรดังกล่าวนี้ก็เพราะ เยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเขตของ ส.ย.ช. เป็นเยาวชนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ผู้วิจัยต้องการ ดังกล่าว ทั้งยังมีความรู้ค่อนข้างน้อยชั้นประถมศึกษา ๔^{๔๔} นอกจากนั้นการที่เยาวชนรวมกันอยู่ในศูนย์ฝึกอบรม ย่อมเป็นการสะดวกต่อการติดต่อ เก็บรวบรวมข้อมูล และยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการวิจัยซึ่งมีอยู่จำกัดอีกด้วย

สำหรับจำนวนเยาวชนที่เป็นประชากร มาจาก ๓ จังหวัดดังนี้ :

เยาวชนจากจังหวัดขอนแก่น	จำนวน ๑๕๐ คน
เยาวชนจากจังหวัดร้อยเอ็ด	จำนวน ๑๕๐ คน
เยาวชนจากจังหวัดอุบลราชธานี	จำนวน ๑๕๐ คน
รวมเป็นขนาดตัวอย่าง	จำนวน ๔๕๐ คน

๑.๒ แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย

แนวความคิดที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายคน แต่ผู้ที่ถือได้ว่าเป็นเขตที่คณะ

^{๔๔} สำนักงานส่งเสริมเยาวชน, กองฝึกอบรม, โครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนอาสา (เอกสารโรเนียว), หน้า ๒. สำหรับคุณสมบัติของเยาวชนที่จะได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอบรมโปรดพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการนี้ในภาคผนวก ก.

(Authority) ในงานนี้มี Almond, Verba, Powell, และ Pye

สำหรับ Almond และ Powell ได้กล่าวถึงความหมายและองค์ประกอบของ
วัฒนธรรมทางการเมืองไว้ดังนี้ ๔๕

วัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึงแบบของทัศนคติ ค่านิยม ความรอบรู้ ตลอดจน
ความรู้สึกของบุคคลต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง (Political Object) ซึ่งหมายถึงระบบ
การเมืองจนถึงจุดเล็ก ๆ ทางการเมือง เช่น นักการเมือง เป็นต้น

วัฒนธรรมทางการเมืองประกอบด้วย :

- ๑. Cognitive Orientations ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจถึง Political Object
ไม่ว่าจะเป็นความรู้หรือความเชื่อที่ถูกต้องหรือไม่
- ๒. Affective Orientations ได้แก่ ความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อ Political Object
หรือองค์การการเมืองทั้งหลาย
- ๓. Evaluative Orientations ได้แก่ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีต่อ Political Object
ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักจะเป็นการประเมินคุณค่าของ Political Object
หรือเหตุการณ์ทางการเมืองใด ๆ

สำหรับในที่นี่จะศึกษาเฉพาะส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
ความรู้ความเข้าใจ ต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองเท่านั้น ซึ่งในทัศนะของ Almond และ Verba
ได้แยกแยะวัตถุประสงค์ทางการเมือง (Objects of Political Orientation) ออกเป็น
๔ อย่าง ดังนี้ ๔๖

000595

๔๕
Gabriel A. Almond and G. Bingham Powell, Jr., Comparative Politics : A Developmental Approach (Boston : Little, Brown, and Company, 1966), p. 50.

๔๖
Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations (Boston : Little, Brown, and Company, 1965), pp. 14-17.

๑. System as general object ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจที่บุคคลมีต่อระบบการเมืองของตนโดยส่วนรวมหรือโดยทั่วไป เช่น ความเป็นชาติ มีอาทิ ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ขนาด ที่ตั้ง กำลังอำนาจ รัฐธรรมนูญ ระบบการปกครอง เป็นต้น

๒. Input objects ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสถาบันหรือองค์การทางการเมืองต่าง ๆ ตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของประชาชน หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเมือง เป็นต้นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ สื่อมวลชน

๓. Output objects ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ที่ออกมาจากระบบการเมือง เช่น นโยบายของประเทศหรือกฎหมายที่ออกมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๔. Self as object ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคคลในฐานะที่เป็นส่วนประกอบของการเมืองโดยตรง ว่ามีความเข้าใจในฐานะและบทบาทของตัวเองในระบบการเมืองอย่างไรบ้าง มีความรู้ะไรบ้างเกี่ยวกับ สิทธิ อำนาจ ข้อผูกพัน และวิธีการใช้อิทธิพลในระบบการเมือง ฯลฯ

๑.๓ สมมติฐาน (Hypotheses)

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานขึ้น โดยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variables) และตัวแปรอิสระ (Independent Variables) สำหรับตัวแปรตามก็มี ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ในเรื่องระบบการเมืองโดยทั่วไปหรือสถาบันการเมือง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องตัวแทนของประชาชนหรือตัวแทนของรัฐ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องนโยบายหรือกฎหมายของประเทศ และความรู้ความเข้าใจในเรื่องฐานะและบทบาทของตัวเอง ส่วนตัวแปรอิสระก็มี เพศ และระดับการศึกษา จากตัวแปรทั้ง ๒ อย่างจะสามารถตั้งสมมติฐานได้ดังนี้:

สมมติฐานที่ ๑ ผู้นำเขารชนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป

สมมติฐานที่ ๒ ผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องตัวแทน
ของประชาชนหรือตัวแทนของรัฐ

สมมติฐานที่ ๓ ผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย
หรือนโยบายของประเทศ

สมมติฐานที่ ๔ ผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องฐานะและ
บทบาทของตัวเอง

สมมติฐานที่ ๕ ผู้นำเยาวชนชนบทชายจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมือง
หรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไปมากกว่าผู้นำเยาวชนชนบทหญิง

สมมติฐานที่ ๖ ผู้นำเยาวชนชนบทชายจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องตัวแทนของ
ประชาชนหรือตัวแทนของรัฐมากกว่าผู้นำเยาวชนชนบทหญิง

สมมติฐานที่ ๗ ผู้นำเยาวชนชนบทชายจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย
หรือนโยบายของประเทศมากกว่าผู้นำเยาวชนชนบทหญิง

สมมติฐานที่ ๘ ผู้นำเยาวชนชนบทชายจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องฐานะและบท
บาทของตัวเองมากกว่าผู้นำเยาวชนชนบทหญิง

สมมติฐานที่ ๙ ผู้นำเยาวชนชนบทจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมือง
หรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไปมากขึ้น เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

สมมติฐานที่ ๑๐ ผู้นำเยาวชนชนบทจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องตัวแทนของ
ประชาชนหรือตัวแทนของรัฐมากขึ้น เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

สมมติฐานที่ ๑๑ ผู้นำเยาวชนชนบทจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายหรือ
นโยบายของประเทศมากขึ้น เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

สมมติฐานที่ ๑๒ ผู้นำเยาวชนชนบทจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องฐานะและบทบาท
ของตัวเองมากขึ้น เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

๑.๔ วิธีการรวบรวมข้อมูล (Method of Data Collection)

การรวบรวมข้อมูลได้ใช้การวิจัยสนาม (Field Research) เป็นหลัก โดยให้ประชากรกรอกแบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยตนเอง ข้อมูลในแบบสอบถามแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ :

๑. เกี่ยวกับภูมิหลังของผู้นำเขวาชนชนบท
๒. เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้นำเขวาชนชนบทในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป
๓. เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้นำเขวาชนชนบทในเรื่องตัวแทนของประชาชนหรือตัวแทนของรัฐ
๔. เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้นำเขวาชนชนบทในเรื่องกฎหมายหรือนโยบายของประเทศ
๕. เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้นำเขวาชนชนบทในเรื่องฐานะและบทบาทของตัวเอง

ลักษณะที่ใช้ในแบบสอบถามจะเป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้เลือก และมีบางข้อให้เติมข้อความประกอบไปด้วย เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้จริง ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบ ๒ ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกใช้ทดสอบกับนักศึกษาผู้ใหญ่โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่วัดเทพศิรินทราวาส และวัดสุทัศน์เทพวราราม าระดับ ๒ (ป.๕ - ๗) และระดับ ๓ (ม.ศ.๑ - ๓) เป็นตัวอย่างรวม ๗๐ คน จากนั้นเมื่อได้แก้ไขแบบสอบถามแล้ว ได้นำไปทดสอบครั้งที่สองกับผู้นำเขวาชนซึ่งฝึกอบรมอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเขวาชนภาคกลาง จังหวัดลพบุรี และภาคใต้ จังหวัดสตูล ของสำนักงานส่งเสริมเขวาชนเป็นจำนวนรวม ๗๒ คน เมื่อได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว จึงได้นำไปใช้จริง

ด้วยเหตุที่ลักษณะคำถามในแบบสอบถามเน้นถึงการทดสอบความรู้เป็นส่วนใหญ่ หากจะใช้วิธีการสัมภาษณ์จะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหลายคนซึ่งผู้วิจัยไม่มีทุนจ้างได้ นอกจากนั้น การสัมภาษณ์เขวาชนที่รวมอยู่ในที่เดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ย่อมไม่สามารถจะแสดงความรู้ ความ

คิดเห็นได้โดยอิสระ ข้อมูลที่ได้ก็จะเชื่อถือไม่ได้และไม่เที่ยงตรงพอ กอปรทั้งจากการทดสอบ
ครั้งที่ ๒ ปรากฏว่าเยาวชนที่เคยเข้าฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชน สามารถจะเขียนคำ
ตอบด้วยตนเองได้ ฉะนั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้เยาวชน
กรอกเอง โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าศูนย์ฝึกอบรมเยาวชน และวิทยากรประจำศูนย์ฝึก
อบรม ขอเวลาระหว่างทำการฝึกอบรมประมาณ ๑ ชั่วโมง เข้าไปแจกแบบสอบถามให้เยาวชน
ทุกคนที่เข้าฝึกอบรมกรอก โดยอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและวิธีการ
ตอบคำถามทั้งก่อนหน้าและระหว่างการกรอกแบบสอบถาม หลังจากนั้น ผู้ที่ตอบคำถามไม่
ครบทุกข้อก็ได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนครบ แต่ก็กระทำไม่ได้หมดเพราะมีเวลาเก็บข้อมูล
จำกัด จึงต้องคัดแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ออกไป แล้วคัดไว้เฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์
พอควร

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำที่ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในช่วงเวลาระหว่างการฝึกอบรมดังได้กล่าวแล้วในข้อ ๔
รวม ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๘ ถึง ๓๐ เมษายน ๒๕๑๕ รวบรวมข้อมูลจากผู้นำเยาวชน
อาสาจากจังหวัดขอนแก่นได้จำนวน ๑๐๗ คน จากจำนวนทั้งหมดที่เข้าฝึกอบรม ๑๕๐ คน

ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๕ ถึง ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๕ รวบรวมข้อมูลจากผู้นำเยาวชน
อาสาจากจังหวัดร้อยเอ็ดได้จำนวน ๑๐๖ คน จากจำนวนทั้งหมดที่เข้าฝึกอบรม ๑๕๐ คน

ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๒๖ ถึง ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๕ รวบรวมข้อมูลจากผู้นำเยาวชน
อาสาจากจังหวัดอุบลราชธานีได้จำนวน ๑๔๗ คน จากจำนวนทั้งหมดที่เข้าฝึกอบรม ๑๕๐ คน

รวมประชากรที่ได้ทั้งหมดสำหรับการวิเคราะห์ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ๓๖๐ คน
จากจำนวนผู้นำเยาวชนที่เข้าฝึกอบรมทั้งหมด ๔๕๐ คน ทั้งรายละเอียดในตารางที่ ๑ จำแนก
ตามเพศ และระดับการศึกษาตามตารางที่ ๒, ๓, และ ๔ และได้สรุปรวมผู้นำเยาวชน
เป็นรายจังหวัดจำแนกตามภูมิหลังต่าง ๆ คือ เพศ ระดับการศึกษา การนับถือศาสนา ฐานะ-
ชาติ และอาชีพของบิดา ตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๑ : เปรียบเทียบผู้นำเยาวชนที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับผู้นำเยาวชน
ที่เข้าฝึกอบรมทั้งหมดเป็นรายจังหวัด

ผู้นำเยาวชน	ขอนแก่น ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยเอ็ด ร้อยละ (จำนวน)	อุบลราชธานี ร้อยละ (จำนวน)	รวม ร้อยละ (จำนวน)
ที่ใช้ในการวิเคราะห์	๓๑.๓๓ (๑๐๓)	๓๖.๖๓ (๑๐๖)	๓๘.๐๐ (๑๔๓)	๘๖.๐๐ (๓๕๒)
ที่เข้าฝึกอบรมทั้งหมด	๑๐๐% (๑๕๐)	๑๐๐% (๑๕๐)	๑๐๐% (๑๕๐)	๑๐๐% (๔๕๐)

ตารางที่ ๒ : ผู้นำเยาวชนรายจังหวัด จำแนกตามเพศ

ผู้นำเยาวชน	ขอนแก่น ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยเอ็ด ร้อยละ (จำนวน)	อุบลราชธานี ร้อยละ (จำนวน)	รวม ร้อยละ (จำนวน)
ชาย	๓๒.๘๐ (๓๘)	๓๑.๓๐ (๓๖)	๒๓.๒๓ (๘๓)	๒๘.๖๑ (๒๔๗)
หญิง	๒๗.๑๐ (๒๘)	๒๘.๓๐ (๓๐)	๓๖.๗๓ (๕๔)	๓๑.๓๘ (๑๑๓)
รวม	๑๐๐% (๑๐๓)	๑๐๐% (๑๐๖)	๑๐๐% (๑๔๓)	๑๐๐% (๓๕๒)

ตารางที่ ๓ : ผู้นำเยาวชนรายจังหวัด จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา ของผู้นำเยาวชน	ขอนแก่น ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยเอ็ด ร้อยละ (จำนวน)	อุบลราชธานี ร้อยละ (จำนวน)	รวม ร้อยละ (จำนวน)
ป.๔	๓๑.๐๓ (๓๖)	๔๓.๑๓ (๕๐)	๔๓.๖๓ (๓๐)	๕๔.๘๘ (๑๕๖)
ป.๕-๓	๘.๓๘ (๑๐)	๖.๖๐ (๗)	๑๐.๒๐ (๑๕)	๘.๘๘ (๓๒)
ม.ศ.๑-๓	๑๔.๘๘ (๑๖)	๓๕.๘๘ (๓๘)	๓๕.๓๓ (๕๒)	๒๘.๘๘ (๑๐๖)
สูงกว่า ม.ศ.๓	๔.๖๓ (๕)	๑๐.๓๘ (๑๑)	๖.๘๐ (๑๐)	๗.๒๒ (๒๖)
รวม	๑๐๐% (๑๐๓)	๑๐๐% (๑๐๖)	๑๐๐% (๑๔๓)	๑๐๐% (๓๕๒)

ตารางที่ ๔ : ผู้นำเยาวชนรายจังหวัด จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา ของผู้นำเยาวชน	ร้อยละและจำนวนผู้นำเยาวชน							
	ขอนแก่น		ร้อยเอ็ด		อุบลราชธานี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ป.๔	๖๕.๓๘ (๕๑)	๘๖.๒๑ (๒๕)	๕๐.๐๐ (๓๘)	๕๐.๐๐ (๑๒)	๓๗.๖๓ (๓๕)	๖๔.๘๑ (๓๕)	๕๐.๒๐ (๑๒๔)	๖๓.๗๒ (๗๒)
ป.๕-๗	๑๑.๕๔ (๕)	๓.๔๕ (๑)	๕.๒๖ (๔)	๑๐.๐๐ (๓)	๑๐.๗๕ (๑๐)	๕.๒๖ (๕)	๕.๓๑ (๒๓)	๗.๕๖ (๕)
ม.ศ.๑-๓	๑๗.๕๕ (๑๔)	๖.๕๐ (๒)	๓๑.๕๘ (๒๔)	๔๖.๖๗ (๑๔)	๔๓.๐๑ (๔๐)	๒๒.๒๒ (๑๒)	๓๑.๕๘ (๓๘)	๒๔.๗๘ (๒๘)
สูงกว่า ม.ศ.๓	๕.๑๓ (๔)	๓.๔๕ (๑)	๑๓.๑๖ (๑๐)	๓.๓๓ (๑)	๘.๖๐ (๘)	๓.๗๐ (๒)	๘.๕๑ (๒๒)	๓.๕๔ (๔)
รวม	๑๐๐% (๗๘)	๑๐๐% (๒๕)	๑๐๐% (๗๖)	๑๐๐% (๓๐)	๑๐๐% (๕๓)	๑๐๐% (๕๔)	๑๐๐% (๒๔๗)	๑๐๐% (๑๑๓)

นอกจากจะใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากสนามดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังใช้วิธีศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ผลงานการวิจัยต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอีกด้วย โดยทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องทฤษฎี แนวความคิด และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองเฉพาะส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะของเยาวชนในเมืองและในชนบท เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวในการวางโครงร่างการวิจัย (Research Design) แบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้สนับสนุนผลการวิจัยให้สมเหตุผลสมผลและน่าเชื่อถือได้

๑.๕ วิธีวิเคราะห์ข้อมูล (Method of Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีนับแจกแจงความถี่และเสนอรายการข้อมูลเป็นตาราง สำหรับการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต่าง ๆ จะใช้วิธีการ

ตารางที่ ๕ : ร้อยละและจำนวนของผู้นำเยาวชนรายจังหวัด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา การนับถือศาสนา เชื้อชาติ และอาชีพของบิดา

จังหวัด	เพศ		ระดับการศึกษา				ศาสนา		เชื้อชาติ	อาชีพของบิดา					รวม	
	ชาย	หญิง	ป.๕	ป.๕-๗	มศ.๑-๓	สูงกว่า ม.ศ.๓	พุทธ	คริสต์		ไทย	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง	รับราชการ		ไม่ได้ทำอะไรร
ขอนแก่น	๓๒.๕๐ (๓๘)	๒๓.๑๐ (๒๕)	๓๑.๐๓ (๓๖)	๕.๓๕ (๑๐)	๑๔.๕๕ (๑๖)	๔.๖๓ (๕)	๑๐๐.๐๐ (๑๐๓)	- (-)	๑๐๐.๐๐ (๑๐๓)	๕๕.๓๒ (๕๖)	๕.๖๑ (๖)	๒.๘๐ (๓)	๐.๕๓ (๑)	- (-)	๐.๕๓ (๑)	๑๐๐% (๑๐๓)
ร้อยเอ็ด	๓๑.๓๐ (๓๖)	๒๘.๓๐ (๓๐)	๔๓.๑๓ (๕๐)	๖.๖๐ (๗)	๓๕.๘๕ (๓๘)	๑๐.๓๘ (๑๑)	๕๘.๑๑ (๑๐๔)	๑.๕๕ (๒)	๑๐๐.๐๐ (๑๐๖)	๘๓.๐๒ (๘๘)	๐.๕๔ (๑)	๐.๕๔ (๑)	๑๒.๒๒ (๑๓)	๑.๘๕ (๒)	๐.๕๔ (๑)	๑๐๐% (๑๐๖)
อุบลฯ	๒๓.๒๓ (๕๓)	๓๖.๓๓ (๕๔)	๔๓.๖๒ (๓๐)	๑๐.๒๐ (๑๕)	๓๕.๓๓ (๕๒)	๖.๘๐ (๑๐)	๑๐๐.๐๐ (๑๔๓)	- (-)	๑๐๐.๐๐ (๑๔๓)	๘๕.๓๑ (๑๒๖)	๓.๕๐ (๕)	๐.๖๘ (๑)	๑๐.๒๐ (๑๕)	- (-)	- (-)	๑๐๐% (๑๔๓)
รวม	๒๘.๖๑ (๒๔๓)	๓๑.๓๘ (๑๑๓)	๕๔.๔๔ (๑๕๖)	๘.๘๕ (๓๒)	๒๕.๔๔ (๑๐๖)	๗.๒๒ (๒๖)	๕๘.๔๔ (๓๕๘)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐.๐๐ (๓๖๐)	๘๖.๑๑ (๓๑๐)	๓.๓๓ (๑๒)	๑.๓๘ (๕)	๘.๐๕ (๒๕)	๐.๕๖ (๒)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐% (๓๖๐)

แบบร้อยละ (Percentage- %)

๑.๖ การเสนอเรื่อง

เมื่อได้เสนอหน้าคังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในลำดับต่อไปจะได้เสนอผลการศึกษาวิจัย โดยมุ่งที่จะพิสูจน์สมมติฐานต่าง ๆ ทั้ง ๑๒ สมมติฐาน และในท้ายที่สุดก็จะเป็นบทสรุปผลการวิจัย โดยจะเสนอเรื่องเป็นบท ๆ ดังนี้ :

บทที่ ๒, ๓, ๔, และ ๕ จะกล่าวถึงความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบทในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ตัวแทนของประชาชนหรือตัวแทนของรัฐ กฎหมายหรือนโยบายของประเทศ และฐานะและบทบาทของตัวเองตามลำดับ ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะพิสูจน์สมมติฐานที่ ๑ - ๔ ว่าผู้นำเยาวชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political object ดังกล่าวทั้ง ๔ ประการ จริงหรือไม่ ประการใด

บทที่ ๖ จะเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบทในเรื่อง Political object ทั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้น โดยจะชี้ให้เห็นว่าสมมติฐานที่ ๕ - ๘ ที่ว่าผู้นำเยาวชนชายจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political object ต่าง ๆ มากกว่าผู้นำเยาวชนหญิงในเรื่องนั้น ๆ จริงหรือไม่ ประการใด

บทที่ ๗ จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้อันรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบทในเรื่อง Political object ทั้ง ๔ ประการ โดยจะมุ่งพิสูจน์สมมติฐานที่ ๙ - ๑๒ ว่าผู้นำเยาวชนจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political object ต่าง ๆ มากขึ้นหรือไม่ ประการใด เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

บทที่ ๘ ซึ่งเป็นบทสุดท้ายจะได้สรุปถึง ปัญหาที่ทำการวิจัย แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย สมมติฐานในการศึกษาวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และผลการศึกษาวิจัยทั้งหมด.